

appropriate shades in their clothing and surrounding objects, create multimedia presentations, etc. The language of color is universal, it is perceived equally regardless of nationality and culture. That is why it is extremely necessary for the teacher not only to have knowledge about the influence of colors on the psychoemotional and physical condition of a person, but also to use them professionally in the organization of pedagogical action, especially when developing the value experience of its subjects.

Thus, summarizing the afore mentioned aspect of the psychological and pedagogical training of judges in the system of judicial education in Ukraine, we note that the novelty of the approaches is connected with the use of key ideas of psycho-pedagogy as an integrative science about the epistemological principles of professional activity of the teacher-master in relation to harmonious development of the personality, his/her pedagogical skills.

Neuropsychology is the basis of the influence of the teacher – the main subject of pedagogical action. The constructivity of this approach is seen, first of all, in the holistic combination and use of the latest achievements, both of Nature Sciences and Humanities, in explaining the new pedagogical phenomena of the modern educational sphere.

Key words: court, judge education, self-regulation, pedagogical mastery, psychological and pedagogical techniques, reflection, professional judge, interactive training, training, distance learning, target program.

УДК 378.147.88:371.385.5:[371.311]

Наталія Коваленко

Сумський державний педагогічний
університет імені А. С. Макаренка

ORCID ID 0000-0003-2854-2461

DOI 10.24139/2312-5993/2017.09/067-078

МАЙСТЕР-КЛАС ЯК ФОРМА ПРЕЗЕНТАЦІЇ РЕЗУЛЬТАТІВ СТУДЕНТСЬКОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Дослідження мало на меті вивчення інноваційних форм презентації результатів студентського педагогічного дослідження. У статті проаналізовано завдання й особливості організації традиційних форм апробації студентських наукових здобутків. Висвітлено сутність та змістові характеристики студентських майстер-класів за результатами дослідження як альтернативної форми презентації практичного значення наукових пошуків молодих науковців. Ґрунтуючись на ретроспективному аналізі власної педагогічної практики, аналізі продуктів дослідницької діяльності студентів виокремлено та схарактеризовано структуру майстер-класу, з'ясовано його ефективність, описано систему підготовки студентів до презентації наукових результатів у традиційних та інноваційних формах оприлюднення.

Ключові слова: професійна педагогічна підготовка, науково-дослідницька робота студентів, дослідницька компетентність майбутнього вчителя, студентське педагогічне дослідження, курсова робота, форми впровадження студентських наукових здобутків, майстер-клас за результатами педагогічного дослідження.

Постановка проблеми. Результативність наукового дослідження визначається дієвістю, значимістю його результатів для практики. Якість

студентського педагогічного дослідження, особливо прикладного характеру, характеризується ступенем його реалізації – упровадженням в навчально-виховний процес школи. Упровадження результатів наукових досліджень є необхідним елементом студентського дослідження, який відповідно до аналізу студентських наукових робіт із педагогіки присутній у 37 % робіт. Популяризація використання у професійній діяльності або в повсякденній практичній діяльності наукової продукції має підвищити якість проведення студентського дослідження. З'ясуванню означеної проблеми присвячене дане дослідження.

Аналіз актуальних досліджень. Методологічні основи вищої педагогічної освіти висвітлено в дослідженнях А. Алексюка, В. Андрущенко, В. Бондаря, С. Вітвіцької, О. Дубасенюк, І. Зязюна, М. Євтуха, Г. Іванюк, В. Кан-Каліка, Л. Кондрашової, В. Кременя, В. Лугового, О. Пехоти, С. Сисоевої, А. Троцько та інших.

Проблему розвитку дослідницьких умінь майбутніх учителів подано в роботах таких науковців, як С. Балашова, В. Борисов, У. Гончаренко, В. Загвязинский, О. Козлова, А. Сбруєва, М. Фалько, Т. Шамова, О. Чашечникова. Дослідницька компетентність, як ключова в системі професійної компетентності вчителя, розглядається дослідниками (В. Болотовим, І. Зимнею, А. Хуторським та ін.). Завдання, форми, умови ефективності організації науково-дослідної роботи студентів у вищих навчальних закладах розкриті у працях Н. Дем'яненко, Г. Кловак, О. Крушельницької, В. Курила, О. Микитка, Н. Пузирьової.

Аналіз наведених досліджень дає підстави для висновків, про те, що в педагогічній літературі описані особливості організації різних форм науково-дослідної роботи студентів, подані рекомендації підготовки студентів до презентації наукових здобутків, роботи над публікацією результатів. Проте недостатньо дослідженим залишається впровадження інноваційних форми апробації результатів наукового дослідження молодих науковців. Виходячи з цього, ставимо за **мету** обґрунтувати необхідність пошуку нових, модернізації існуючих форм упровадження результатів студентського педагогічного дослідження у вищій школі, які б забезпечували високу теоретичну та практичну підготовку студентів, обґрунтоване впровадження інноваційного педагогічного досвіду, розвиток дослідницької компетентності майбутнього вчителя.

Методи дослідження. Для реалізації мети на різних етапах наукового пошуку комплексно застосовано такі **методи**: *теоретичні* (аналіз, синтез, порівняння, систематизація та узагальнення наукових джерел); *емпіричні* (анкетування, ретроспективний аналіз власної педагогічної практики, аналіз продуктів дослідницької діяльності студентів, вивчення та узагальнення педагогічного досвіду) для з'ясування якості продуктів наукового пошуку.

Виклад основного матеріалу. У системі професійної педагогічної підготовки використовуються різноманітні форми впровадження результатів студентської науково-дослідницької роботи. Найпоширенішою формою впровадження наукових здобутків майбутніх учителів є оприлюднення матеріалів дослідження. Формами оприлюднення результатів студентського дослідження є: міжнародні, всеукраїнські, регіональні наукові, науково-практичні конгреси, конференції, семінари; університетські, факультетські студентські науково-практичні звітні конференції; публікація статей, тез тощо.

Презентація результатів студентського педагогічного дослідження проводиться з метою: популяризації досягнень для широкого студентського загалу; апробація, оцінка, захист отриманих результатів; набуття досвіду публічного виступу; формування вмінь молодих дослідників презентувати та захищати наукові висновки, відповідати на питання, аргументувати та відстоювати власну наукову позицію; ознайомлення першокурсників з актуальними педагогічними проблемами, підготовки до проведення власного педагогічного дослідження.

Продуктивною формою підведення підсумків та презентації основних здобутків наукового студентського пошуку в межах курсового педагогічного дослідження визначено проведення звітної студентської науково-практичної конференції як комплексної форми оприлюднення результатів наукових пошуків, організації наукової дискусії навколо представлених положень. Підготовка до конференції охоплює написання студентами доповідей, тез, статей, підготовку візуальних засобів, проведення відповідних консультацій.

Методика підготовки до друку означених наукових творів є предметом окремих аудиторних або дистанційних тренінг-консультацій у середовищі Moodle на основі розробленої серії дидактичних матеріалів, наприклад (Таблиця 1). Ефективність підготовки підвищується за умови проведення в системі тренінг-консультацій організації курсового дослідження тренінг-консультації з підготовки студентів до оприлюднення матеріалів дослідження, публікації наукових результатів.

Важливою функцією конференції є популяризація для студентів перших курсів, запрошених у вигляді активних слухачів, науково-дослідної роботи в цілому, актуалізації тематики педагогічних досліджень, отриманих другокурсниками наукових результатів, навчання та обмін досвідом публічного виступу. У свою чергу, дослідження ефективності студентської наукової конференції, як форми наукового обміну, розкриває зацікавленість студентів і других і перших курсів, відповідно 51 % та 63 %. Поряд із тим 28 % першокурсників говорять про обрання напряму власного дослідження у процесі огляду представлених досліджень.

Таблиця 1

Структурні компоненти вступу курсової роботи, доповіді, статті та тез

	Структура ВСТУПУ роботи	Структура ВИСНОВКІВ роботи	Структура ДОПОВІДІ	Структура СТАТТІ	Структура ТЕЗ доповіді
1.				Анотація, ключові слова	
2.	Постановка проблеми, актуальність		Постановка проблеми, актуальність	Постановка проблеми, актуальність	Постановка проблеми, актуальність
3.	Аналіз актуальних досліджень		Аналіз актуальних досліджень	Аналіз актуальних досліджень	Аналіз актуальних досліджень
4.	Об'єкт дослідження		Об'єкт дослідження		
5.	Предмет дослідження		Предмет дослідження		
6.	Гіпотеза дослідження		Гіпотеза дослідження		
7.	Мета дослідження		Мета дослідження	Мета дослідження	Мета дослідження
8.	1 Завдання дослідження	1. Результати першого завдання дослідження	1 Завдання дослідження 1. Результати першого завдання дослідження	Виклад основного матеріалу Системно відображає результати за всіма чи деякими завданнями дослідження	Виклад основного матеріалу Стисло, системно відображає результати за всіма чи деякими завданнями дослідження
9.	2 Завдання дослідження	2. Результати другого завдання дослідження	2 Завдання дослідження 2. Результати другого завдання дослідження		
10.	3 Завдання дослідження	3. Результати третього завдання дослідження	3 Завдання дослідження 3. Результати третього завдання дослідження		
11.	Методи дослідження				
12.	Теоретична новизна				
13.	Практичне значення				
14.			Висновки	Висновки	Висновки
15.				Література	Література

Проте, опитування учасників конференції свідчить про те, що 43 % з них вважають зміст доповідей не завжди цікавим, 36 % результати дослідження недостатньо практико орієнтованими, актуальними для сучасної школи. Важливим в організації дослідження є усунення формального савлення студентів до педагогічного дослідження [2, с. 73]. Вартим уваги є формування розуміння студентами ролі науково-дослідної роботи вчителя в підвищенні ефективності педагогічного процесу, батьківсько-дитячих відносин, самовдосконалення вчителя тощо.

Тому в межах положень компетентнісного, студентоцентрованого, контекстного, проектно-тренінгового підходів запропоновано студентам проведення у програмі звітної студентської науково-практичної конференції майстер-класів, воркшопів за практичними результатами курсового дослідження (рис. 1).

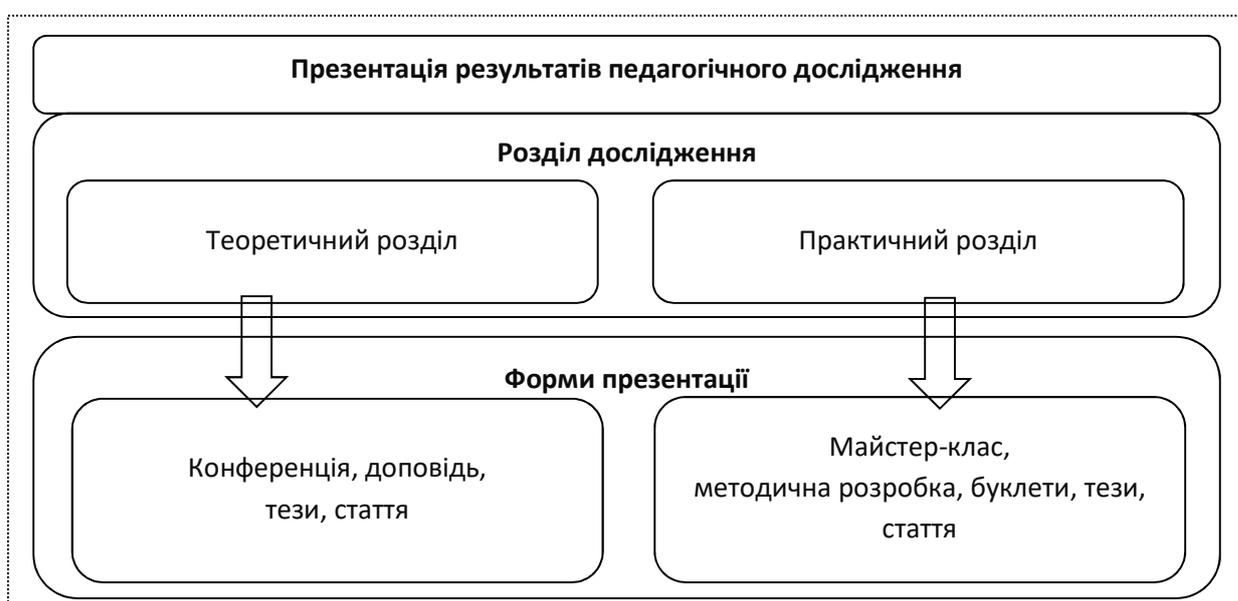


Рис 1. Форми презентації результатів студентського педагогічного дослідження.

Майстер-клас – це ефективна форма передачі знань і вмінь, обміну досвідом навчання й виховання, центральною ланкою якої є демонстрація оригінальних методів засвоєння певного змісту при активній ролі всіх учасників заняття [5, с. 4].

М. Поташник визначає майстер-клас як яскраво виражену форму учіння в майстра, який передає учням свій досвід, майстерність шляхом прямого і коментованого показу методів і прийомів роботи [4, с. 20].

На думку С. Кашлев, «майстер-клас – це особлива форма навчального заняття, яка заснована на «практичних» діях показу й демонстрації творчого рішення певного пізнавального й проблемного педагогічного завдання» [1, с 21].

Ефективно використовується ця форма поширення і впровадження перспективного досвіду в системі підвищення кваліфікації педагогічних кадрів обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені В. Сухомлинського [3, с. 10].

Під *майстер-класом за результатами педагогічного дослідження* розуміємо форму поширення педагогічного досвіду студентами для студентів; форму активного навчання, засвоєння знань, формування вмінь шляхом безпосередньої демонстрації автором практичних результатів педагогічного студентського дослідження, коментування послідовності педагогічних дій, умов ефективності.

М. Ярославцева виділяє найважливіші *особливості* майстер-класу, а саме: новий підхід до філософії навчання, що ламає стереотипи; метод самостійної роботи в малих групах, що дозволяє провести обмін думками; створення умов для включення всіх в активну діяльність; постановка проблемного завдання, вирішення його через програвання різних ситуацій; розкриття творчого потенціалу як майстра, так і студентів; форми, методи, технології роботи повинні пропонуватися, а не нав'язуватися учасникам; процес пізнання набагато важливіший, цінніший, аніж саме знання; форма взаємодії – співробітництво, співтворчість, спільний творчий пошук [7, с. 91].

О. Половенко зазначає, що технологія проведення заняття майстер-класу може включати такі етапи: 1) повідомлення теми і мети; 2) представлення керівником власної педагогічної системи з даної теми; 3) презентація ілюстративно-методичних матеріалів, які розкривають практичні напрацювання; 4) коментований показ методів, прийомів роботи (моделювання, фрагмент відеозапису, уроки-імпровізації, відкриті уроки, позакласні заходи), які розкривають технологію педагогічної системи керівника майстер-класу; 5) проведення самоаналізу уроку чи позакласного заходу; 6) запитання слухачів керівнику майстер-класу з опрацьованої теми заняття; 7) самостійна робота слухачів із розробки моделі уроку, позакласного заходу із застосуванням продемонстрованих керівником педагогічних технологій, форм і методів роботи; 8) захист розроблених проєктів, моделей; 9) заключне слово керівника майстер-класу [5, с. 33].

З метою оприлюднення наукових результатів педагогічних досліджень, поширення педагогічного досвіду у програмі звітної студентської науково-практичної конференції запропонований шаблон методичної розробки майстер-класів, яка включає такі елементи: мета; завдання: навчально-розвиткові, професійно-мотиваційні, виховні; аудиторію (студенти 1–2 курсів педагогічних вишів...); візуальні засоби (інтерактивна презентація, дошка, роздатковий матеріал...); етапи майстер-класу (I. Знайомство. Презентація мети майстер-класу. II. Дайджест етапів майстер-класу. III. Налаштування групової взаємодії і творчості: серія вправ. IV. Бліц-повідомлення за змістом майстер-класу (серія вправ, моделювання). V. Обмін думками, враженнями).

Запропонована методична розробка майстер-класу є рекомендованою й передбачає творче його опрацювання автором у залежності від теми курсової роботи, зміну етапів і видів роботи. На основі плану наповнюється хід його проведення.

Проведення майстер-класу починається зі знайомства, за необхідністю, якщо аудиторія не знайома автору. Обов'язковим етапом є проблемна презентація завдань та змісту майстер-класу, розкриття практичного значення для професійної діяльності.

У продовження повідомлення загальної мети зустрічі висвітлюється дайджест етапів майстер-класу, розширений план заняття. Майстер-класи за результатами педагогічного дослідження передбачають групову роботу, взаємоторення, для ефективності якого необхідне відповідне навчальне середовище, налаштування групової взаємодії і творчості, для чого рекомендовано провести серію вправ. Представлення практичних результатів дослідження в більшості передбачають формування вмій на основі отриманих знань. Для ефективного опанування сутності, змісту основних понять необхідні теоретичні бліц-повідомлення за змістом майстер-класу. Важливим в умовах коротких термінів є узагальненість матеріалу, схематичне оформлення, проблемний виклад, активна взаємодія з аудиторією.

Основним етапом є формування вмій майбутніх учителів, що організовується в серії вправ. У ході цього етапу відбувається передача автором педагогічного досвіду шляхом виконання дій, вирішення завдань, коментованого показу методів, прийомів і форм педагогічної діяльності. Тому при розробці майстер-класу важливо продумати форми, способи, засоби інтенсивного ознайомлення аудиторії з педагогічною інноватикою й оволодіння відповідним досвідом. Варто організувати групову взаємодію, забезпечити середовище творення, подбати про організацію місця проведення майстер-класу, обладнання, візуалізацію навчальної інформації за допомогою роздаткового матеріалу, мультимедійного проектора, фліпчарта, дошки. Організація групового навчання, спільного відпрацювання вмій, вирішення поставленої в програмі майстер-класу проблеми втілюються у групові проекти, які презентують творчі групи в межах наступного етапу.

Виявлення ефективності майстер-класу та усвідомлення учасниками власних досягнень – важливий етап проекту. З цією метою можливе інсценування, відеозавдання, вправи інтерактивного театру, моделювання педагогічного середовища. Учасники самостійно виконують запропановану роботу з конструювання власної моделі поведінки, діяльності з урахуванням осмислених вище теоретичних і практичних знань. Автор виконує роль консультанта, організовує самостійну роботу слухачів і керує нею. На підтримку молодим учителям можуть бути створені буклети за змістом майстер-класу, де відображаються основні ідеї.

Не варто нехтувати етапом обміну думками, враженнями, які дозволяють оцінити учасниками важливість отриманого досвіду в майбутній професійній діяльності. У підсумках варто зорієнтувати майбутніх учителів, учасників майстер-класу у визначенні завдань саморозвитку й формуванні індивідуальної програми професійної самоосвіти та самовдосконалення.

Наприклад, студентами другого курсу фізико-математичного факультету розроблені та проведені майстер-класи для студентів перших і других курсів з тем: «Прийоми евристичного навчання. Шляхи відкриттів» (Безверха К.), «Педагогічна майстерність учителя. Формуємо авторитет» (Рудик В.), «Метод контрольованого ризику. Моральне становлення» (Батюк І.), «Веб-квест. Навчальні можливості» (Безверха К.), «СТЕМ-освіта в початковій школі» (Бондар Р.). Поряд із тим важливими продуктами дослідження є друкована продукція: тези доповіді, дайжест майстер-класу, методична збірка майстер-класів.

З метою ефективної роботи доповідачів і слухачів важлива виважена композиція і логіка програми виступів студентів, ефективне чергування доповідей та майстер-класів. Першу частину конференції варто підсилити науковими доповідями з одним-двома майстер-класами. Після перерви взаємообмін доцільно побудувати переважно у формі майстер-класів з кількома науковими доповідями. Важливо продумати логіку розташування виступів, об'єднати доповіді й майстер-класи спільною тематикою.

Організація підготовки майстер-класів триває близько двох тижнів. За три тижні до проведення конференції проводиться консультація з презентації результатів курсового дослідження, на якій студенти ознайомлюються з особливостями написання доповідей, тез, статей, розробки майстер-класів, аналізують приклади робіт минулих років. З огляду на тему, обсяг проведеної роботи в межах курсового дослідження, власні здібності та прагнення студенти визначаються в тому, які саме результати будуть презентувати та в якому форматі відбудеться їх подання: доповідь, майстер-клас.

Технологія підготовки студентів до проведення майстер-класів охоплює такі етапи: організацію дослідження означеної педагогічної проблеми й оформлення практичних рекомендацій; визначення змісту для оприлюднення в аудиторії; визначення видів роботи, які дозволили б у визначений час розкрити сутність досвіду; реклама майстер-класів. Для реклами майстер-класу автори створюють анотації власних майстер-класів як стислі основні положення, що розкривають зміст та завдання майстер-класу; описують уміння, на формування яких він спрямований; зацікавлюють, викликають бажання взяти участь у ньому; стисло подають анонс найцікавіших подій. Оформлені в постери анонси заздалегідь поширюються у студентських групах соціальних мереж та приміщеннях університету.

Справжня педагогічна майстерність є результатом багаторічного осмисленого досвіду. Тому процес навчання технологій, методів, майстерності ускладнюється недостатньою сформованістю в молодих дослідників відповідних умінь. Ефективність майстер-класів обумовлюється багато в чому досвідом його автора. Отже, після розробки майстер-класу важливо створити умови формування відповідних умінь у автора. Можливою формою набуття досвіду тренерів є апробація у групі інших розробників майстер-класів.

Інтенсифікація підготовки до участі у студентській науковій конференції досягається й завдяки розробленим шаблонам основних продуктів, які передбачають творче доопрацювання, на надання ним особистісного характеру.

Традиційно організація звітної студентської науково-практичної конференції, її проведення, керівництво роботою секцій, підготовка документації, приміщення є прерогативою групи студентів.

Якість процесу розвитку дослідницької компетентності молодого науковця визначається відповідною системою критеріїв, до яких відносимо: оцінку процесу, змісту курсової роботи, рівня сформованості дослідницьких умінь, захисту здобутих основних наукових результатів дослідження.

Висновки. Отже, у системі професійної педагогічної підготовки використовуються різноманітні форми впровадження результатів студентської науково-дослідницької роботи: міжнародні, всеукраїнські, регіональні наукові, науково-практичні конгреси, конференції, семінари; університетські, факультетські студентські науково-практичні звітні конференції; публікація статей, тез тощо. Найпоширенішою формою презентації основних здобутків наукового студентського пошуку є звітна студентська науково-практична конференція. Підготовка до конференції охоплює написання студентами тез, статей, доповідей, підготовку візуальних засобів, проведення консультацій. Включення у програму конференції студентських майстер-класів з упровадження практичних здобутків курсового дослідження актуалізує науковий підхід до втілення педагогічних інновацій, уможливорює ефективне застосування результатів наукових пошуків, популяризує педагогічну проблематику для першокурсників. Підвищення якості наукових робіт спостерігаємо в доведенні студентами актуальності обраного дослідження (на 19 %); якості проміжних результатів дослідження та динаміці їх створення (на 8 %), повноті та глибині розкриття завдань дослідження (на 15 %); обґрунтуванні зв'язку наукового дослідження із шкільною практикою (на 31 %).

Перспективи подальших наукових розвідок. З метою розвитку наукової творчості майбутніх учителів подальшого вивчення потребує аналіз шляхів упровадження результатів студентських наукових досліджень у педагогічних процес загальноосвітніх навчальних закладів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кашлев, С. С. (2005). *Технология интерактивного обучения*. Мн.: Беларуский вересень (Kashlev, S. S. (2005). *Interactive learning technology*. Minsk: Belarusian Verasen).
2. Коваленко, Н. В. (2016). Студентське педагогічне дослідження: проектно-тренінговий підхід. *Вісник Черкаського університету: Серія Педагогічні науки, 2*, 71–77. Черкаси: Черкаський національний університет (Kovalenko, N. V. (2016). Student pedagogical research: project-training approach. *Bulletin of Cherkasy University: Series Pedagogical Sciences, 2*, 71–77. Cherkasy: Cherkasy National University).
3. Постельняк, А. І. (Ред.). (2009). *Майстер-клас в системі методичної роботи з педагогічними кадрами*. Кіровоград: Видавництво КОІППО імені Василя Сухомлинського (Postelnshak, A. I. (Ed.). (2009). *Workshop in the system of methodological work with pedagogical personnel*. Kirovohrad: KRIPPE Publishing House named after Vasyl Sukhomlynskyi).
4. Поташник, М. М. (Ред.). (1971). *Методическая работа в школе: организация и управление*. М.: Дидактика (Potashnik, M. M. (Ed.). (1971). *Methodological work at school: organization and management*. М.: Didactics).
5. Половенко, О. В. (2007). *Оптимальна модель методичної роботи в сільській малокомплектній школі*. Кіровоград (Polovenko, O. V. (2007). *Optimal model of methodological work in rural small school*. Kirovohrad).
6. Суховенко, А. П. *Організація і проведення майстер-класів*. Режим доступу: <http://mynmk.com.ua/metodychni-rekomendatsiji-4> (Sukhovenko, A. P. Organization and conducting of master classes. Retrieved from: <http://mynmk.com.ua/metodychni-rekomendatsiji-4>).
7. Ярославцева, М. (2010). Майстер-клас: особливості використання в системі професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. *Вища школа. Гуманізація навчально-виховного процесу, Вип. LIII, Ч. II*, 88–93 (Yaroslavtseva, M. (2010). Workshop: features of use in the system of professional training of the future teachers of pre-school education institutions. *Higher school. Humanization of the educational process, Issue LIII, Part II*, 88–93).

РЕЗЮМЕ

Коваленко Наталия. Мастер-класс как форма презентации результатов студенческого педагогического исследования.

Исследование имело целью изучение инновационных форм презентации результатов студенческого педагогического исследования. В статье проанализированы задачи и особенности организации традиционных форм апробации студенческих научных достижений. Освещены сущность и содержательные характеристики студенческих мастер-классов результатам исследования как альтернативной формы презентации практического значения научных изысканий молодых ученых. Основываясь на ретроспективном анализе собственной педагогической практики, анализе продуктов исследовательской деятельности студентов выделена и охарактеризована структура мастер-класса, описана система подготовки студентов к презентации научных результатов в традиционных формах и в проведении мастер-класса.

Ключевые слова: профессиональная педагогическая подготовка, научно-исследовательская работа студентов, исследовательская компетентность будущего учителя, студенческое педагогическое исследование, курсовая работа, формы апробации студенческих научных достижений, мастер-класс по результатам педагогического исследования.

SUMMARY

Kovalenko Nataliia. Workshop as a form of presentation of the results of students' pedagogical research.

The effectiveness of research is determined by the effectiveness and significance of its results for practice. The quality of student pedagogical research, especially of the applied nature, is characterized by the degree of its realization – implementation in the educational process of the school. Implementation of the results of research is an element of students' research, which according to the analysis of students' scientific papers on pedagogy is present in 37 % of the works. The popularization of use in professional activities or in the daily practice of scientific production should improve the quality of students' research. This research is devoted to the clarification of the defined problem.

The forms of publicizing the results of student research are: international, all-Ukrainian, regional scientific, scientific-practical congresses, conferences, seminars; university, faculty student scientific-practical conferences; publication of articles, abstracts, etc. A productive form of summarizing and presenting the main achievements of scientific student search was recognized by the holding of the students' scientific and practical conference as a comprehensive form of publicizing the results of research, the form of organizing a scientific discussion around the works submitted by scientists. Preparation for the conference covers writing of abstracts, articles, reports, preparation of visual means, conducting of appropriate consultations.

In order to publicize the results of pedagogical research, to disseminate pedagogical experience in the program of the students' scientific-practical conference, the inclusion of workshops was proposed.

Under the workshop, based on the results of students' pedagogical research, we understand the form of distribution of pedagogical experience, active learning, knowledge acquisition, skills development, direct demonstration of author's skills, commentary on the sequence of pedagogical actions, practical results of pedagogical students' research, and conditions for their effectiveness.

The technology of preparing students for workshops covers the following stages: the definition of the practical novelty of research, organization of the study of the identified pedagogical problem and formulation of practical recommendations; definition of the content for publication in the audience; defining the types of work that would allow at a certain time to reveal the essence of experience; advertising of workshops; testing of its holding. The methodological development of the workshops includes the following elements: purpose, tasks (educational development, research, professional-motivational, educational, visual means, stages of the workshop) (I. Introduction. Presentation of the purpose of the workshop. II. Digest of stages of the workshop. III. Setting up group interaction and creativity: exercise 1, exercise 2. IV. Blitz message on the contents of the workshop (series of exercises, simulation). V. Exchange of thoughts, impressions).

Based on a retrospective analysis of own pedagogical practice, analysis of research products, the author revealed improvement in the quality of student research papers. Qualitative positive changes were observed in proving by students the relevance of the chosen research (19 %); the quality of the intermediate results of research and the dynamics of their creation (8 %), the completeness and depth of the disclosure of research tasks at (15 %); substantiation of communication of scientific research with school practice (31 %).

Inclusion in the program of the student workshop for the introduction of practical achievements of the course research actualizes the scientific approach to the implementation of pedagogical innovations, makes it possible to effectively apply the results of research, popularize the pedagogical issues for the freshmen.

Key words: *professional pedagogical training, research work of students, research competence of the future teacher, students' pedagogical research, course work, forms of approbation of students' scientific achievements, workshop on the results of pedagogical research.*

УДК 378:615.1

Людмила Коновалова

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

ORCID ID 0000-0003-2112-227X

DOI 10.24139/2312-5993/2017.09/078-086

ТЕХНОЛОГІЧНИЙ КОНЦЕПТ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ФАРМАКОЕКОНОМІКИ МАЙБУТНІХ ПРОВІЗОРІВ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

У статті обґрунтовано технологічний концепт модернізації навчання фармакоєкономіки майбутніх провізорів у вищих медичних навчальних закладах. Проаналізовано можливість упровадження інновацій фармацевтичної галузі у процесі викладання фармакоєкономіки в підготовці майбутніх провізорів у вищих навчальних закладах. Технологічний концепт визначає комплексне, інтегроване поєднання застосування інноваційних педагогічних технологій та інновацій фармацевтичної галузі в організації навчання фармакоєкономіки майбутніх провізорів у вищих медичних навчальних закладах.

Ключові слова: *фармакоєкономіка, майбутні провізори, організація навчання, методика викладання, фармацевтична галузь, технологічний концепт.*

Постановка проблеми. Належна та якісна професійна підготовка майбутніх провізорів зумовлює вдосконалення організації викладання спеціальних навчальних дисциплін у вищих навчальних закладах, однією з яких є фармакоєкономіка. Формування готовності до реалізації компетенцій із фармакоєкономіки забезпечує комплексну готовність до майбутньої професійної діяльності провізорів, а саме: ефективний супровід пацієнтів на засадах фармацевтичної опіки. Упровадження інноваційних технологій в освітню практику є необхідним для модернізації змісту та структури професійної підготовки сучасних провізорів як цілісного, системного педагогічного процесу.

Аналіз актуальних досліджень. Цілісні педагогічні відносини дозволяють урахувати, в основному, все багатство об'єктивного світу, оточуючого особистість людини, багатство незміряної множини емпіричних відносин. Ці цілісні відносини сприяють розвитку фізичної, духовної та соціальної активності школяра, студента, а не тільки інтелектуально-пізнавальної активності, як прийнято нині в школі «словесної сидячої педагогіки», але не в педагогіці багатомірній, цілісній, яку ми намагаємося створити, розробляючи ТЦПД. Система цілісних відносин конкретизується в